

Dober plan in doslednost v izpolnjevanju pomeni uspešno delo organizacije

Vedno nove in pomembne naloge na vseh področjih dela in življenja zahtevajo tudi vedno več nestrnosti v delu masovnih organizacij in tudi posameznikov. Načrtovanje dela pa ni važno samo za okrajne forume, ampak je prav tako pomembno za osnovne organizacije, kajti v načrtu so in morajo biti zajete vse osnovne naloge, ki jih bo treba izvršiti tekom leta. Predvidene pa so tudi vse ostale naloge lokalnega ali krajevnega značaja. V teh načrtih zajemajo najvažnejše mesto gospodarska vprašanja in ideološka vzgoja, pomembno pa je tudi delo na področju organizacije, a pri načrtovanju dela Antifašistične fronte žena zavzema važno mesto tudi zaščita matere in otroka.

Vloga žene v socializmu je velika in pomembna, zato žene nikakor ne smejo zanemarjati dela na področju gospodarstva, politično-ideološke vzgoje in ostalo. Žene, s svojim deležem v borbi za socializem bodo veliko več dale skupnosti.

če bodo pravilno planirale svoje delo v okviru organizacije in bodo ta plan tudi dosledno izvajale. Naloga organizacije žena na vasi je prav takšna kot one v tovarnah in podjetjih, kajti cilj vseh je isti: ustvarjati za boljše bodočnost.

Važnost planiranja so dobro razumele žene krajevnega odbora AFŽ v Križevcih, kjer so v plan dela za leto 1950, katerega so pravočasno poslale Okrajnemu odboru AFŽ v Mursko Soboto, vnesle vso problematiko svojega kraja in se s tem obvezale, da bodo dale vse od sebe, da bodo izboljšale delo v svojem kraju, tako kulturno-prosvetno, kot organizacijsko, a pozabile niso niti na gospodarska vprašanja, kot so to odkupi, gradnja zadrugnega doma, prostovoljno delo na melioraciji in slično.

Plan krajevnega odbora AFŽ naj bo vsem vaškim organizacijam žena v primer, kaj naj obsega plan osnovne organizacije AFŽ.

Plan krajevnega odbora AFŽ Kr ževci

I. Organizacijska vprašanja:

1. Delo odbora AFŽ bomo izboljšale z rednimi sestanki in z doslednim izpolnjevanjem plana
2. Seje odborov se bodo vršile 14 dnevno.
3. Masovne sestanke bomo imele 3.
4. Pošiljale bomo redna mesečna poročila na OO AFŽ.

II. Ideološko vzgojno delo:

1. Odbor AFŽ bo imel 14 dnevne študijske sestanke, študirale bomo skupno z odborniki OF-a, k študiju bomo pritegnile razen odbornice še 6 žena.
2. V izobraževalno-umetniško društvo bomo vključile 16 žen kot aktivne in podporne člane.
3. V izobraževalni tečaj (bodoči) bomo vključile 10 žena več kot jih je bilo do zdaj.
4. Sodelovale bomo pri vseh proslavah, ki jih bo organizirala OF za Drž. in Nar. obletnice, za 8. marec pa bomo imele akademijo.
5. Naučile se bomo eno igro.
6. »Kmečko ženo« bomo dvignile za 10 naročnic.
7. 10 žena bomo na novo vključile v članstvo OF.
8. V frontni tečaj bomo poslale 2 najboljši odbornici.
9. Za predavanja Ljudske univerze bomo organizirale polnoštevilno obisk žena.

III. Gospodarske naloge:

1. V zvezi z odmero davka in odkupa bomo organizirale aktiv najmanj 5 žena, ki bo po tem vprašanju konkretno sodeloval. Odbornice pa bodo agitirale za čimprejšnjo izpolnitev vseh gospodarskih nalog.
2. Pri zatiranju poljskih škodljivcev bo sodelovalo 200 žena.
3. Pripravile bomo obisk, katerega se bo udeležilo najmanj 10 žena v najboljši obdelovalni zadrugi, da bomo tako lažje tolmačile ženam prednost obdelovalnih zadrug.
4. V frontno brigado izven okraja bo mo vključile najmanj 5 žena

Odprl se nov Dom igre in dela

Ob prisotnosti staršev ter zastopnika krajevnega ljudskega odbora je poverjenik za prosveto in kulturo odprl se dni Dom igre in dela na Janževem vrhu. To je že peti Dom igre in dela v radgonskem okraju. Novi dom, bivša last nemškega fevdalca, je služil takoj po osvoboditvi mladincem kot Mladinski dom, pozneje pa so ga uporabljali za skladišče vinogradniške zadruge. Zadruga je potem odstopila poslopje, ki ga je bilo treba primerno adaptirati za Dom igre in dela. Da so bila vsa dela že sedaj dovršena, ima največ zaslug sedanja upravna Vihar Mimica, ki je sama vodila vsa dela. Vsa adaptacijska dela so bila izvršena od domačih rokodelcev-domačinov, ki so tem raje prijeli za delo, ko so videli, da bo to za njihove otroke. Material je ves iz lokalnih virov. V Dom igre in dela na Janževem vrhu je prišlo že prvi dan 35 otrok. Priglašajo pa se vedno še novi. So to samo otroci zadrugnikov, katerih starši so čez dan zaposleni v zadrugi. Matere, ki so že prej kazale veliko zanimanje za to ustanovo ter pomagale, kjer so le mogle, so dejale radostno: »Poletji pa bomo s prostovoljnimi delom planirale vrt.«

Na Velki so ustanovili izobraževalno umetniško društvo

V radgonskem okraju imajo že 12 kulturnih društev. Kot zadnje je bilo v čast II. kongresu KPS ustanovljeno izobraževalno društvo dr. Franceta Prežerna na Velki, kjer je doslej obstojal le krajevni ljudsko-prosvetni svet. Za predsednika so izvolili tovariša Mirka Horvata. Ustanovili so že več odsekov, tako odsek za predavanje, ki ga vodi tovariš Arzenjuk, dalje pevski, igralski, knjižničarski ter šahovski odsek. H kulturno-prosvetnemu delu bodo pritegnili predvsem mladino. Sestavili so že tudi tromešni delovni plan, ki vsebuje med drugim: sodelovanje društva s kulturnim sporedom pri vseh proslavah. V počastitev drugega kongresa bodo uprizorili igro »Lepa Vida«. Predavali bodo o razvoju kulturno-prosvetnega dela v NOV in po osvoboditvi ter o odnosih kominforma do naše države. Knjižnica, ki šteje 169 knjig, je že začela z rednim poslovanjem. Ustanovili bodo čitalnico v prostorih krajevnega ljudskega odbora. Prebarvali bodo stare kulise ter se pripravili še za eno kulturno prireditev. Na tritedenski knjižničarski tečaj bodo poslali dva mladince. Društvo bo nabavilo radioaparata. Na občnem zboru so izvolili tudi delegate za okrajno konferenco.

POPRAVEK

V zadnji številki se je vrnila napaka na drugi strani, in sicer pri dopisu: »V letu 1949 se je članstvo zvišalo za 30 odstotkov«. K temu naslovo pripada podnaslov: »S plenuma okrajnega odbora OF v Radgoni«, a podnaslov se glasi napačno: »na državnem vinogradniškem posestvu v Kapeli.«

Uredništvo

Razvoj mestnih gospodarskih podjetij mesta Gornja Radgona

Nujnost potreb je zahtevala, da je mestni ljudski odbor Gornja Radgona že leta 1947 prevzel iz privatnega sektorja pod svoje operativno vodstvo restavracijo pri kolodvoru, brivnico, lekarno in javno tehniko. Za vsa ta podjetja je bila takoj osnovana uprava gospodarskih podjetij s centralnim knjigovodstvom v Gornji Radgoni. Kljub začetnim težavam so se vsa ta podjetja dobro razvijala in so na koncu leta 1947 izkazala po bilanci že 130.000 din čistega dobička.

Zaradi vedno večjih potreb so se vključila tem podjetjem v letu 1948 še sledeča lokalna storitvena podjetja: Elektro-radio, avto-strojna mehanična delavnica, pokopalnice, pekarna, slaščičarna, soboslikarstvo, dvoje gostinskih podjetij in vulkanizacija. Število podjetij se je s tem zvišalo od 4 na 16. Kljub nekaterim težavam so bila podjetja, razen pekarna in vulkanizacije, aktivna. Elektro-radio podjetje je plan celo prekorlačilo za 10 odstotkov, slaščičarna pa za 5 odstotkov. Končni čisti dobiček v letu 1949 je znašal po bilancah od vseh podjetij 524.000 dinarjev. Pekarna ni dosegla plana, ker je bila vezana na maksimalne cene in ker zaradi premajhnega prometa ni bila delovna sila stoodstotno izkoriščena. Ko je leta 1949 prevzela pekarna peko kruha za Dom nepokretnih, dijaški internat ter uslužbenko restavracijo, se je stanje znatno zboljšalo. Pasive so se zmanjšale. »Vulkanizacija« je imela deficit zaradi tega, ker je bilo podjetje dva meseca brez materiala, kar je seveda zelo vplivalo na razvoj podjetja. Podjetje je bilo po odhodu pomočnika in poslovanje je začasno zaprto. V januarju, ko se vrne poslovanje od vojakov, bo začelo podjetje zopet obratovati.

Zaradi uspešnega razvoja omenjenih podjetij so bila v letu 1949 vključena v mestna gospodarska podjetja še remontno gradbeno podjetje, ekonomija, krojaška delavnica in žaga, tako da je sedaj pod upravo mestnega ljudskega odbora 17 podjetij, v katerih je zaposlenih 123 delavcev in nameštencev. V letu 1949 so pokazala najboljše uspehe gostinska podjetja, ki so že do novembra dosegla svoj plan in delajo od tedaj dalje že za četrto plansko leto. K doseženim uspehom je mnogo pripomogla strokovna usposobljenost ter samoiniciativa poslovojdij. Lep napredek je pokazala tudi brivnica, ki je bila do aprila leta 1948 v pasivi, in to zaradi pasivnega poslovanja poslovojdje, ki ni imel pravih odnosov do svoje dolžnosti. Zato je imel vsak dan manjši promet v brivnici. Uprava podjetja je zato poslovanje odpravila in ga zamenjala z drugim. Novi poslovojdje je že do konca leta 1948 izravnal pasivo 7000 dinarjev in prikazal celo 1000 dinarjev dobička. Tudi v preteklem letu je pokazal dober uspeh ter je svoj plan dosegel v celoti. Koncem leta 1949 je bilo od skupnega dobička razdeljenih 42 delavcem 97.000 din nagrad.

V letu 1950 bosta vključeni v mestna podjetja še čevljarska delavnica ter mestna pralnica. Za vsa ta podjetja se vodi v upravi centralno knjigovodstvo s celotnim finančnim, materialnim, obračunskim in kreditnim poslovanjem. Z novim letom so bili ustanovljeni v okraju poleg obstoječega še tri novi centri: v Juriju, Apačah ter v Radencih, ki bodo vodila vsa obstoječa podjetja lokalnega značaja. V te centre bo vključenih še več krajevnih ljudskih odborov.

Mladinski vestnik

Mladinski aktiv v Apačah je izvolil na svoji letni konferenci svoje novo vodstvo

Kakor vsa mladina Mariborske oblasti izvaja svoje letne konference, tako izvaja volitve tudi radgonski okraj. Aktiv Apače je imel že drugega januarja predvolilni sestanek, na katerem se je seznanil z volitvami. Na predvolilnem sestanku se je mladina odločila, da bodo imeli letno konferenco v petek, dne 6. januarja, ob sedmi uri zvečer. Mladinski aktiv je vedel, da bodo na tej konferenci dali obračun svojega dela v letu 1949 in da si bodo izvolili novo vodstvo, katero jih bo vodilo vse leto 1950. Zato je bil ta dan za njih praznik. 33 mladincev in mladinc in zbralo ta večer v lepo okrašen mladinski sobi, v kateri so mladino vzpodbujale parole — »Volimo najboljšo mladino! — Utrjujmo KOZ v najvišjo obliko! — Dobra mladina, zlata domovina!« in še druge. Preden se je konferenca pričela, je mladina pela partizanske pesmi.

Letno konferenco je otvorila sekretarka aktivna tovarišica Kapše Dragica, ki že dalj časa izvršuje to funkcijo. Pozdravila je v imenu aktivna mladinskega voditelja grančarske edince v Radgoni, inštruktorja Obl. kom. LMS za Mariborsko oblast, sekretarja OK LMS tov. Filipana Jožeta in vse navzoče. Nato je sledil dnevni red. Izvolili so si delovno predsedstvo, kandidacijsko komisijo, zapisničarja in dva overovalca zapisnika.

O delu aktivna in vodstva v letu 1949 je poročal tov. Vučko Martin. V tem poročilu je predvsem orisal napake aktivna, samega vodstva. Za ves neuspeh aktivna je odgovoren sekretariat aktivna, ki ni delal in ni bil izpolnjen. Po drugi strani pa je imel aktiv precej lepih uspehov. Pri udarniških delih kakor je to zadržni dom, zbiranje železa in tudi pri raznih drugih delih so napravili 973 prostovoljnih ur. Obenem je sodelovala mladina na zveznih in republiških akcijah in raznih tečajih. Imeli so 27 sestankov, 15 sej in tri konference. V času državnih praznikov so zakurili 6 kresov. Za dosežene uspehe so sprejeli priznanje od Kongresa, kateri jim je podelil prehodno zastavico kot najboljšemu zadržnemu aktivu. Nadalje je mladina sodelovala pri volitvah v K.O. Mladina je zgodaj zjutraj organizirala budnice in tudi do šeste ure zjutraj volila 100-odstotno.

Po poročilu o delu mladine v letu 1949 je sledila diskusija. Po referatu je diskutiral inštruktor oblastnega komiteta LMS Podčrtal je stvari, ki niso bile zajete v referatu, kakor je to delo o pionirjih, politično delo mladine, izobraževalni tečaj in drugo. Obenem je v kratkem orisal in formbirojevsko gonjo proti naši državi in kakšne so glavne naloge mladine v letu 1950. Diskutiral je tudi mladinski voditelj iz grančarske edince ter s konkretnimi dejstvi tolmačil mladini, kakšne so laži katere mečejo na nas, države ljudske demokracije na čelu s SZ. Omenil je tudi, da ni dovoljno, če dela mladina samo prostovoljno delo, ampak važno je, da mladina osvoji komunistični karakter, katerega mladina rabi. Diskutiral je še tudi sekretar OK LMS Radgona tov. Filipan Jože, dočim je bilo pre malo diskusije od strani mladine.

Ko je bila diskusija izčrpana, je podala kandidacijska komisija poročilo. Predlagala je najboljšo mladino in mladince katere je mladina tudi izvolila.

Kod zadnji točko dnevnega reda so si zadali sledeče sklepe: V letu 1950 bodo utrdili mladinsko organizacijo v vasi ter se povezali z vsemi masovnimi organizacijami. Vsa mladina, stara nad 18 let, se bo v letu 1950 vključila v OF. V tem letu bodo naredili pri zadržnem domu nad 2500 prostovoljnih ur. Pripravili bodo pet kulturnih prireditev. Delo bodo poživeli tudi v ostalih sektorjih, kakor je to fizkultura in Ljudska tehnika. V izobraževalni tečaj bodo vključili mladino 100 odst. Na zvezne akcije bodo poslali toliko mladine, kolikor je bo mogoče pogrešati pri samem planu.

Tako je mladina iz aktivna Apače izvedla letno konferenco ter tu dohazala, da je voljna delati za stvar, za katero se bori vsa mladina naše širne domovine.

Tekmovanje, ki ga je razpisal Okrajni komite LMS Ljutomer, je zajelo aktivne ljutomerskega okraja. Na svojih letnih konferencah so mladinski aktivji sprejeli obveze do točkah, ki jih narekuje tekmovanje in so tudi že pristopili k delu po teh točkah.

Aktiv LMS drž. pos. Podgradje je sprejel na svoji letni konferenci dne 8. t. m., ko si je izvolil svoje novo vodstvo, sledeče obveze: Do okrajne zadržne praznika, ki se bo vršil dne 26. febr., bodo preštudirali material iz zasedanja Zvezne skupščine FLRJ, ki se je vršila 27., 28. in 29. dec. 1949, in za vsako preštudirano temo bodo izvedli konsultacijo.

2. Aktiv bo dal dva najboljša mladince v 10 dnevni tečaj pri O.O.F.F.

3. Celotni sekretariat se bo udeležil tedenskega seminarja pri CK LMS.

4. Do okrajne volivne konference, ki se bo vršila dne 5. marca 1950, bo dal aktiv eno kulturno prireditev.

5. Do 1. febr. bodo ustanovili stalno dramsko skupino.

6. Samostojno bodo organizirali kmečko-izobraževalni tečaj, ki se bo pričel 15. t. m., v katerega se bo vključila vsa mladina. Prav tako bo delal aktiv tudi na tem, da se bodo v tečaj vključili starejši ljudje.

7. Do vsakega 5. v mesecu bodo redno oddajali OK LMS članarino.

8. Mladinski aktiv bo pri okrajnem zadržnem prazniku prispeval več grafikov, kateri bodo prikazovali strokovni dvig mladine na DP.

9. V tekmovanju za okrajni mladinski zadržni dan bo mladina presegla dnevne norme pri delu za 20 odst.

10. V zvezi z letnim planom dela drž. posestva si bo aktiv naredil do 25. t. m. svoj letni plan.

11. Aktiv bo v času okrajnega tekmovanja popravil lokalno cesto od marofa do grada.

12. Do 15. jan. bodo ustanovili strelski vod in izvedli občni zbor.

13. Do 1. febr. bodo izvedli skupščino in ustanovili samostojni fizkulturni aktiv, v katerega se bo vključila vsa mladina.

14. O izvojanju tekmovanja in doseženih uspehih bodo dopisovali v mariborski »Vestnik«, »Ljudski glas«, »Pravico« ter »Mladino«. Vsega skupaj bodo dali 5 člankov.

15. Po zgoraj navedenih točkah napoveduje aktiv LMS drž. posestva Podgradje tekmovanje vsem aktivom LMS državn. posestev Mariborske oblasti.

Sekretar aktivna: Potočnik Franc.

OBVEZE AKTIVA LMS GLOBOKA:

1. Vsakih 14. dni bodo imeli redni študij, na katerem bodo študirali material zasedanja Zvezne skupščine FLRJ in novoletno poslanico tov. Tita.

2. Na kulturno-umetniškem polju bodo uprizorili do okrajne konference igro enoedajnico »Matka«.

3. Skupno z OF bodo do 18. jan. ustanovili izobraževalni tečaj.

4. Uvedli bodo redno mesečno plačevanje članarine.

5. Do 1. febr. bodo ustanovili mladinski kotiček s knjižnico.

6. Preštudirali bodo letni zadržni plan KOZ ter si na podlagi tega naredili svoj letni plan.

7. Izvedli bodo agitacijo, da si čim več mladincev naroči »Mladino«.

8. Do okrajne konference bo dal aktiv 100 prostovoljnih delovnih ur.

9. OK LMS bodo pošiljali redna 14 dnevna poročila o tekmovanju.

OBVEZE AKTIVA BOLEHNEČICE:

1. Aktiv bo do 15. t. m. samostojno organiziral izobraževalni tečaj, v katerega je že prijavljena vsa mladina aktivna.

2. Aktiv bo imel redni 14 dnevni študij ter študiral po programu CK LMJ.

3. Do okrajne konference bodo vključili v aktiv še vso neorganizirano mladino

4. Aktiv bo pomagal pri adaptaciji zadržnih postopij. Za prvo obvezo so sprejeli, da bo dal v tem letu vsak mladinec 70 prostovoljnih ur.

5. Aktiv bo v KOZ sodeloval pri postavljanju norm.

6. Preštudirali bodo letni proizvodni plan KOZ, ter si na podlagi tega naredili svoj letni plan.

7. Aktiv bo skupno z OF uprizoril do okrajne konference eno kulturno prireditev.

OBVEZE AKTIVA MIKLAJŽ:

1. Aktiv bo do 18. t. m. organiziral izobraževalni tečaj, v katerega je že prijavljena vsa mladina aktivna.

2. Imeli bodo redni tedenski študij ter študirali po programu CK LMJ, obenem pa bodo tudi študirali material zasedanja Zvezne skupščine FLRJ in govor tov. Tita ob Novem letu.

3. Aktiv bo do okrajne konference vključil v organizacijo še vso nezajeto mladino

4. Celotni aktiv si bo naročil časopis »Mladino«.

5. Aktiv bo delal udarniško pri delu zadržnega doma, ter bo dal do okrajne konference, t. j. 5. marca 1950, vsak mladinec po 40 prostov. ur.

6. Preštudirali bodo letni proizvodni plan KOZ, ter si naredili svoj letni plan.

7. Mladina bo pomagala pri postavitvi realnih norm v KOZ.

8. Poživeli bodo kulturno-prosvetno delo ter si ustanovili fizkulturni aktiv.

9. Sekretariat aktivna bo imel redne 14 dnevne seje, na katerih se bodo temeljito pripravili za sestanke aktivna.

Slične obveze so sprejeli tudi aktivji LMS. Presika, Godemarci, Bodstavlci, Kuršinci, Lukavci, Noršinci, Precečinci, Čarovec itd., v katerih so se že izvedle letne konference ter se izvedle volitve

Tudi ostali aktivji LMS okraja Ljutomer tekmujejo ter se živo prpravilno na svoje letne konference, prav posebno pa na okrajni praznik zadržne mladine, ki bo prikazal v razvoju mladinske organizacije korak naprej.

M 1

Posebne dajate ve za kmetijske dajatve na državnih posestvih LR Slovenije

Po odločbi kmetijskega ministra LR Slovenije, ki je izšla zdaj v Uradnem listu (št. 1, 1950), so določene posebne dajatve kmetijskim delavcem, ki so zaposleni na republiških kmetijskih posestvih v Sloveniji. Odločba je izšla na podlagi predpisov zveznega kmetijskega ministra (Uradni list FLRJ št. 36—314-49). Nova odločba zelo izboljšuje delovne pogoje kmetijskih delavcev na naših državnih posestvih. Posebne dajatve so določene za vse kmetijske delavce, ki se s pogodbo zavežejo, da bodo ostali najmanj leto dni v delovnem razmerju na državnem kmetijskem posestvu za opravljanje kmetijskih del. Med državna posestva pa se štejejo gospodarstva republiškega in lokalnega pomena ter ekonomije državnih podjetij, uradov in ustanov v LR Sloveniji.

Posestva morejo dati delavcem v brezplačno uporabo in obdelavo zemljo za povrtnino. Delavci z družino, če stanujejo na državnem posestvu, smejo tudi po potrebi rediti perutnino in največ dva prašiča. Imajo pa tudi pravico, ne glede na to, kje stanujejo, da kupijo na posestvu mršave prašiče v starosti 6 do 8 mesecev. Toda to velja le za delavce, ki ne re- dijo prašičev in ki so sklenili pogod-

bo do 30. junija lani, Prašiče plačajo po državnih cenah. Če posestvo nima mršavcev, je dopusten nakup pita- ncev po posebnem ključu; delavec pa more prejeti tudi nadomestilo v denarju, in sicer v višini vezane cene za pripadajočo živo težo živali. Za re- jo živali bodo kmetijski delavci prejeli koruzo ali denar.

Pri dajativah v naravi imajo pred- nost družine z več člani, dalje udar- niki in nosilci drugih častnih naslo- vov ter sploh delavci, ki pripomorejo k večjim delovnim uspehom ter več- jim donosom. Odločba podrobno pre- pisuje, koliko zemlje morejo prejeti družine kmetijskih delavcev za obde- lavo po številu članov, dalje koliko mršavcev in v kakšni teži prejmejo družine ter koliko koruze jim gre za re- jo svojih živali.

Dogovorjene in izpolnjene dajatve na podlagi delovnih pogodb, ki so bile sklenjene pred uveljavitvijo te odlo- čbe, se upoštevajo po novih predpisih. Kmetijski delavci imajo tudi pravico pritožbe, če v delovnih redih ni ustreznih določb. Končno je v odločbi rečeno, da novi predpisi ne posegajo v druge osebne predpise, s katerimi se kmetijskim delavcem odredajo da- jatve v naravi ali denarju.

Prvi plenum okrajnega odbora Ljudske tehnike v Murski Soboti

V nedelje je bil v Murski Soboti plenum Okrajnega odbora ljudske tehnike. To je bil prvi plenum Okraj- nega odbora ljudske tehnike, ki pa je v pregledu dosedanjega dela in v smernicah za v bodoče prinesel važne ugotovitve in sklepe, katerih izvršitev bo pomenila v tem letu lep razvoj. Tega plenuma so se udeležili delegati vseh že obstoječih osnovnih organi- zacij, tako Avto-moto društva, Aero- kluba in klubov tehnike. Ta društva in klubi so v dosedanem delu storili sicer veliko, toda še vse premalo z ozirom na objektivne pogoje okraja. Grobe napake in nedelo odbora so bili predvsem vzrok ozkosti društva in neizvršitvi planov za leto 1949. Tako je z vso pravico grajal članstvo Avto-moto društva nedelavnost dose- danjega odbora na svojem letnem ob- čnem zboru. Posledica malomarnosti odbora je neizpolnjen plan (izvršen samo nekaj nad 70 %) in predvsem nedovršeni tečajji po polletnem šola- nju. Enako je bilo tudi v letalski grupi, ki se je v zadnjem mesecu pre- imenovala v Aeroklub. Tukaj so bili sicer pogoji za razvoj, kajti člani so veliko prispevali sami, predvsem za opremo delavnice in tudi republiški odbor je dal svoj delež, predvsem le- tala, čeprav ni nudil pomoči. Kar je glavno pri vsakem delu, je bilo tudi tukaj, in to je volja. Te so imeli čla- ni dovolj, toda poleg malomarnosti odbora je bilo občutno pomanjkanje pomoči od strani množičnih organi- zacij. Vsled tega se je zgodilo, da ob koncu leta o uspehih niso imeli kaj povedati, kajti izvežbali so le nekaj procentov plana v modelarstvu, a v ostalih panogah ničesar. Grupe in krožki na terenu pa so bili ustanov- ljeni samo zaradi plana in niso do- bivali nobene pomoči od strani dru- štev in nadrejenih vodstev. Delo je

torej bilo nesistematično in površno, zato pa bo v bodoče skrbel Okrajni odbor Ljudske tehnike za koordinacijo društev, klubov in krožkov.

Najvažnejše v planu za 1950. leto je graditev hangerja. To nalogo bo izvršil predvsem Aeroklub, kajti to je tudi v njegovem planu, toda veli- ko pomoči pa mu bo v tem nudil Okrajni odbor Ljudske tehnike. Poleg tega bo Okrajni odbor skrbel predvsem za množičnost organizacij Ljudske tehnike, za razširitev iste

Tudi cicibančke je obdaril deček Mraz v Rogoševcih.

Otrok vojne

(Nadaljevanje)

Joc je zasanjan gledal govornika. Zdelo se je, kot da je odsoten z duhom, da ne vidi ničesar ali pa kdo ve kaj, česar ni v stvarnosti, kar je ustvaril v prividih. Ničče ne bi mogel oceniti nje- govega karakterja v takšnih momentih. Tako tih je bil vedno, miren, bledeči- čen... Kot da je pravkar vstal iz po- stelje po dolgi in nevarni bolezni. Zdelo se je, da ga življenje ne mika in vse, kar je tako lepo mladostno in radostno v njegovih vrtinčih, da je že šlo mimo njega...

Ob večerih, ko je sonce zašlo za stre- ham neskladnih mestnih hiš, mu je paj- čolan mraka nadel nekaj pričakovanja, nekaj, kar je dajalo vtis privida. Ko je Vladko ob teh urah etopal mimo nje- govega okna, se mu je zazdelo, da ga opa- zuje pravični junak, tako skladno so bile sence za oknom in preko njegovega drobnega obraza in vedno je stal sam in nečloveško za pokončnim okvirom okna. Njegov pogled je otožno sledil mimo- točno, kot da bi jih blagovajal ali obža- loval in v njem je bilo videti, da ni- kogar ne pričakuje in od nikogar ničesar ne želi. Ko ga je Vladko videl takega prvič, se je nehote nasmehnil, kot sta- remu znancu in tudi Joc se je nasmeh-

nil. Od takrat sta se pozdravljala in Vladko nikdar ni pozabil pogledati ali je Joc za oknom, ko je šel mimo.

Tudi Maca se je tako spoznala z njim. Nekoliko nerodno ji je bilo prve dni, ko jo je tako opazoval. Ni upala pogledati proti njegovemu oknu, čeprav je obču- tila na sebi njegov pogled in čeprav ga je želela videti. Celo vznemirilo jo je pričakanje tega pogleda. Ko se je bli- žala njegovemu oknu, je pospešila kor- ak in sklonila glavo, kot da bi v veli- kih skrbeh spešila k opravkom...

Kljub siromasčini je v tem času Maca že močno rasla in živahnost je prav tako ni zapustila, čeprav je imela veliko skrbi... Z mamo je vezla jopice in s tem skrbelo za gospodinjstvo in zase za oblačila. Skrbela je zase, da je bila ved- no čedno oblečena in skrbno počesana in to ji je še posebej dajalo nekaj de- kliske privlačnosti in izgled dozore- losti...

»Maca, Maca.« Stana je privihrala in že od daleč klicala. Nasmehnjana je bila tokrat bolj kot kdaj popreje, odkar jo je Maca poznala. Tako gibčna in vihrava je bila, kljub svoji otroški postavi.

Na licih ji je žarela rdečica, kot zarja v zgodnjem pomladnem jutru in v po- gledu ji je blestelo kot prvi sončni ža- rek v bistrji rosi. Poplesovala je kot brezov listič v lahni sapici. Vse na njej je bilo tokrat sproščeno in igrivo.

Pred II. kongresom Ljudske prosvete

Danes so se sestali v Radgoni dele- gati okraja, ki so bili izvoljeni za II. kongres Ljudske prosvete v Ljublja- ni, da se pogovorijo o vseh predkon- gresnih pripravah. Predvsem so go- vorili o predkongresnih prireditvah v okraju, ki bodo: v Radgoni, v Vid- nu, pri Benediktu, Velki, na Tratah, v Ledniku in v Negovi, kjer priprav- ljajo slavnostno prireditev tamkajš- nji zadrudniki. V okviru tekmovanja pred II. kongresom je gledališka dru- žina Izobraževalno umetniškega dru- štva Benedikt uprizorila najprej do- ma, potem pa še pri Velki komedijo »Milijon težav«. Mladinski aktiv iz Ud-a v Radencih, ki ga tvorijo mladina iz Radenskega vrha in Ra- denc, je uprizoril v okviru tega tek- movanja dramo »Vida Grantova«. Nedavno ustanovljeno izobraževalno umetniško društvo na Velki je upri- zorilo »Lepo Vido«. Na Ledniku so ustanovili lutkovni oder, ki je drugi lutkovni oder v okraju. Prvo igr- o »Martin Krpan« so uprizorili za No- voletno jelko. Lutkovna odra se snu-

predvsem na vasi, kjer je za tehnično vzgojo veliko zanimanje.

Ena od pomembnih nalog Okraj- nega odbora Ljudske tehnike je tudi skrb za pravilno ideološko vzgojo in za pravilno izbiro kadra, kot tudi za ustanavljanje stanic mladih tehničar-jev, da se bo pričelo sistematično de- lo tudi med pionirji, med katerimi bo našla Ljudska tehnika svoje bodo- če agilne člane. Da pa bo vse to pra- vilno izvedeno, pa je potrebno, da se vsa vodstva temeljito pripravijo za izvrševanje svojih nalog in da jih tu- di dosledno izvršujejo. Zainteresirati je potrebno slehernega člana za dvig društva, kluba ali krožka. Če bo ka- teremu izmed članov onemogočeno delati aktivno, pa je potrebno, da ga pripravimo do tega, da bo dajal po- moč, če drugače ne pa z nasveti ali materialno. Uvesti je potrebno tudi široko agitacijo, ki je do zdaj ni bilo zaslediti v delu Ljudske tehnike.

Preskrba

Delitev bolniških, nosečih, mlečnih in vseh ostalih dodatnih nakaznic se bo vršila izključno samo preko KLO.

Vsa potrdila, katera dobijo potroš- niki na kakršni koli podlagi, da jim pripadajo dodatne nakaznice, predajo isti KLO, kateri bodo dvignili dodat- ne nakaznice vsak ponedeljek in petek na tukajšnjem poverje- ništvu.

Z ozirom na ta način delitve do- datnih nakaznic opozarjamo vse po- trošnike, da vsa potrdila oddajo na KLO in osebno ne prihajajo na OLO. Obenem opozarjamo potrošnike in KLO, da dodatne nakaznice pripada- jo samo tistim potrošnikom, ki so v garantirani preskrbi, to je, da preje- majo osnovne živilske nakaznice.

Osebno pa naročamo KLO, da se omenjenih rokov držijo, ker bomo iz- ključno potrjevali potrdila samo ob ponedeljkih in petkih.

Poverjeništvo za finance OLO Murska Sobota poziva vse upravnike iz AOR DG PLP tukajšnjega okrožja, da vložijo do 31. januarja vse spre- membe osnovnih in obratnih sredstev, kakor spremembe pooblaščenih oseb za podpisovanje. Proti vsakemu, kdor se temu pozivu ne bo odzval, smo dolžni po zakonu postopati. V kolikor podjetja ne bodo v stanju istega do- staviti, naj pošljejo opravilo in rok, do kdaj izpolnijo zadane naloge.

Poverjeništvo za finance pri OLO Murska Sobota

P O Z I V

Poverjeništvo za finance OLO Mur- ska Sobota poziva vse upravnike iz AOR DG PLP tukajšnjega okrožja, da vložijo do 31. januarja vse spre- membe osnovnih in obratnih sredstev, kakor spremembe pooblaščenih oseb za podpisovanje. Proti vsakemu, kdor se temu pozivu ne bo odzval, smo dolžni po zakonu postopati. V kolikor podjetja ne bodo v stanju istega do- staviti, naj pošljejo opravilo in rok, do kdaj izpolnijo zadane naloge.

Poverjeništvo za finance pri OLO Murska Sobota

O potrebi varčevanja z električno energijo

Vsled hitro rastoče potrebe po elek- trični energiji v našem socialističnem gospodarstvu ne more izgradnja novih cen- tral po prvem petletnem planu že sedaj zadostiti veliki potrošnji električne en- ergije, saj zahteva izgradnja velikih cen- tral zelo dolgo gradbeno dobo. Naše v gradnji se nahajajoče centrale bodo tri- čele obratovati deloma v letu 1950 po- polnoma izgrajene pa bodo šele leta 1951.

Kritično stanje v oskrbi potrošnikov z električno energijo nastopa ob suši v poletnem ali jesenskem času ter vsled zamrzovanja v zimskem času. Teda- j proizvodnja vodnih central močno upade in morajo parne centrale prevzeti glavno breme vse proizvodnje električne en- ergije. V zimskem času je izpad vodne en- ergije tako velik, da ga parne centrale ne morejo popolnoma kriti, zato so potrebne omejitve v potrošnju. Ko bo pa dogra- jena tudi velika parna centrala v Soštan- ju, ki bo večja kakor vse dosedanje parne centrale v Sloveniji skupaj, tudi upad proizvodnje vodnih central ne bo več bistvene vplival na redno preskrbo vseh potrošnikov električne energije.

Največji potrošnik električne energije v kWh je seveda industrija, ker obra- tne trajno po 8. 16 oziroma 24 ur na dan, tekem vsega leta. Široka potrošnja, to so gospodinjstva, obrt in javna raz- svetljava, povzročajo pa velike istočasne obtežbe v kWh ob razsvetlavi zjutraj in zvečer in znaša ta obtežba, ki jo imenujemo »konica«, do 35% celokupne ob- težbe naših elektrarn.

Najbolj občutljive so svetlobne konice v zimskem času med 6. in 8. uro zjutraj ter med 17. in 22. uro zvečer, največja tekem celega dne pa med 17. in 20. uro, ko je večina industrije še v polnem obra- tovanju. Poleti zjutranja svetlobna ko- nica sploh ne pride v poštev, ker je zgo- daj dan, večerna konica se pa pomakne na poznejši čas med 20 in 22. uro, ki pa tudi ni več tako visoka kakor v zimi med 17. in 20. uro.

Industrija mora s skrajno štednjo v potrošnji električne energije in z znižev- vanjem obtežbe v času svetlobnih konic v največji meri prispevati k premagova- nju oskrbovalnih težav z električno en- ergijo. Toda tudi široka potrošnja mora s svoje strani štediti in to prav lahko stori.

V Sloveniji imamo okrog 180.000 od- jemalcev za gospodinjstva. Če vsak od- jemalec izključno ob svetlobni konici samo eno manj potrebno žarnico od povprečne jakosti 40 Watt bi to pomenilo znižanje svetlobne konice za 180.000x40x1000=

7200 kW učinka. Ravno tako morajo za- vedne gospodinjstva opustiti ob času svet- lobnih konic uporabo vseh toplotnih apar- atov v gospodinjstvu, predvsem likal- nikov, raznih kuhalnikov in električnih peči. En likalnik porabi toliko kakor 10 do 12 žarnic po 40 Watt, en kuhalnik toliko kakor 20 do 100 žarnic po 40 Watt, ena električna peč pa vsaj toliko, kakor 50 žarnic po 40 Watt. V Sloveniji je v uporabi najmanj 50.000 likalnikov s skupnim učinkom okrog 20.000 kW, ku- halnikov in električnih štedilnikov nad 5000 komadov s skupnim učinkom okrog 10.000 kW in električnih peči nad 3000 komadov s skupnim učinkom okrog 5000 kW. Če seštejemo učinke vseh teh gospodinskih toplotnih aparatov, pridemo do učinka vodne elektrarne Fala pri naj- boljši poletni vodi, ali parne elektrarne Trbovlje s 35.000 kW. Ni rečeno, da vse gospodinjstvo istočasno uporabljajo svoje gospodinske aparate, pa naj jih uporabl- jajo le 20% istočasno, ob času svetlob- nih konic, potem dobimo okrog 7000 kW dodatne obtežbe, ki nima s prepotrebno razsvetlavo prav nič skupnega.

Vidimo torej, da bi naše zavedne gos- podinjstvo prav lahko prispevale k znižan- ju obtežbe ob času svetlobnih konic za okrog 15.000 kW ali pa vsaj 10.000 kW brez posebnih žrtv, le z dobro voljo in discipliniranostjo, kljub vsem težavam s kurivom. Veliko je gospodinjstev, kjer je poleg normalnega štedilnika na drva ali premog v uporabi tudi plinski kuhali- nik in kljub temu uporabljajo še elek- trični kuhalnik. Veliko je stanovanj z lončnimi pečmi ali celo s centralno kur- javo in zaradi udobnosti uporabljajo do- datno še električne peči za prostorno ogrevanje.

Le malo dobre volje in socialnega čuta do skupnosti že lahko odpravi vse te- žave v naši sedanjih težki elektroenergijski situaciji. Uvesti je treba največje varčevanje in ne uporabljati vseh zgo- raj navedenih električnih toplotnih apar- atov v dobi svetlobnih konic v gospo- dinjstvu, javnih lokalih, trgovinah, usta- novah, obrti in industrijskih podjetjih. Potem tudi ne bo treba uvajati splošnih omejitev in nasilnih ukrepov in bo naša socialistična graditev kljub vsem objek- tivnim težavam lahko hitro napredovala in ne bo nikler primanjkovalo električne energije za res potrebno razsvetlavo in tudi ne pogonske sile za naše tovarne.

Verjetno bo trajala ta kritična doba do konca marca.

Generalna direktorja elektro gospodarstva za LR Slovenijo

SOCIALIZEM je vera v delovnega človeka, v njegovo ustvarjalno moč in v njegovo sposobnost, da odstrani vse zapreke na poti, ki vodi v pravičnejšo in lepšo družbeno ureditev.

(Zvezni minister Rodoljub Čolaković na- grajenim znanstvenikom in umetnikom)

»Trije so zbežali...« je polglasno pri- povedovala. »Za talce so bili namenje- ni. Franček je preplaval Dravo in je ostal zdrav, čeprav je takšen mrz. Tukaj ostanejo. Juš je povedal, da ga ti moraš poznati in bi bil vesel, če bi se spoznali...«

Kot žabica je regljala in vedno mo- va začela:

»Korenjaški so. Zbežali so pred smrtjo... V tem času plavati preko Drave...«

Maca je pustila vezenje in poslušala Stano. Ta se je vrtela okrog nje in jo končno zvalila s seboj. K Vladotu de mora, kajti tam so vsi trije. Pogovarjajo se in pripovedujejo o tem, kako parti- zani zmagujejo. Največ novic so prin- esli.

Za njima se je tudi Vladko odpravil v mesto, toda ne k Vladotu, ampak k Milanu. Kar je slišal, mu mora povedati. Nekaj mu je kar šumelo v glavi. Ko bi tudi on lahko storil kaj slonega. Z ne- čim pokazal, da je človek in ne le lut- ka, ki jo vrtajo in obračajo kakor se jim pač zdi.

Z Milanom se je srečal na ulici.

»Ravno k tebi sem namenjen,« se mu je ta nasmehnil, ko ga je zagledal. »Ti pa verjetno k meni. Že vidim, da imaš nekaj novega, ko tako praznično gje- daš.«

Obrnil se je in napotila sta se proti njegovemu domu. Igrala bosta šah in se

pogovarjala, sanjerala in potem se na- smejala kako neumno besedičita. Pa je vseeno lepo tako pogovarjati se s stavki, ki znače z: »Ko bi bil...« ali »Ko bi bile...« ali »Ko bi mogel...« Čudes- bi ustvarjal...

Vladko je že odprl usta, da bi povedal kako in kaj, a Milan ga je prehitel:

»Gre kot po loju. Vidiš, Nemci napre- dujejo in zmagujejo.« Povedal je to glasno in veselo, toda z zlobnim prizvo- kom, a tiše je pristavil: »V tej noči pa je zopet dvajset domobrancev konjeni- kov manj... Osedlali so konje in po polnoči odjahali. Zdej so že nekje med partizani in rusijo tisto, kar Nemci s svojim krpajo.«

Nasmehnila sta se, kot so se nasmihali vsi njima enaki in podobni v teh dneh ob ta njih novicah.

V noči, ko je policijska ura že od- bita, so meščani slišali ropot močnega avtomobila in se spogledovali. Slutili so nekaj, saj so že večkrat po takšnih no- čeh izvedeli grobe resnice: zopet so jih pobrali in odpeljali v ječo. Ničče ob takšnih dneh ni bil siguran in ničče ni verel, ali se bo kdo izmed teh, ki so v tej noči izginali, vrnil...

Jure, Franjo, Milan in Vladko so kre- nili iz Stožera. Tukaj so imeli sestanek, katerega je vodil vodnik Miloško. Tokrat jim je pripovedoval o zasledovanju in o propagandi partizanov. Mimogrede, toda dovolj sovražno je omenil tudi Slo- vencie, ki podpirajo partizane in s tem kažejo sovražno stališče proti Neza- visni državi Hrvaški:

»Zadovoljni bi morali biti, da smo jih sprejeli, zdaj pa sabotirajo in rusijo to kar je pri nas ustvaril poglavnik.«

Ostro je ošinil s pogledom Milana in Vladka, ki sta sedela na mizi ob oknu in nadaljeval:

»Vsem takšnim bomo dobro plačali.« Milanu je preplavila obraz rdečica srda, toda ničesar ni povedal. Samo mol- čal. Tudi Vladko je molčal in opazo- val svoje sošolce. Na Džurovem obrazu je bilo brati zlobo in škodoželjnost. Vedel so prav vsi, da je to v zvezi z are- tacijsko Milke, ki je dobila vesti od znan- cev, ki so pred meseci zbežali v gozdo- ve. Kurir, ki ji je prinesel pismo, je po- begnil, njo pa so ujeli, ko je dvignila pismo, ki ji ga je ta spustil na tla, pred- en je izginil med ljudmi na trgu. Zdej so strogo pazili na slehernega Slovence- priseljenca.

Vsi so molčali. Napotili so se proti restavraciji Franjotovega strica. Že pred sestankom jih je povabil čakati Franjo k sebi.

»Dobili smo prva vino in likerje«, se je zvito nasmehnil in pomežiknil Mila- nu, s katerim se je sprijateljil po tistem spopadu v šoli. »Malo ga bomo poku- šali.« Strica ni doma, pa gospodirjo miši.

Nadaljevanje prihodnjic